

Verksamhets- och ekonomiplan för åren 2012-2014

Innehållsförteckning

1	Treårsplanens syfte	1
2	Allmän presentation av Natur och Miljö	1
3	Temaområden	1
3.1	Jordbruk	2
3.2	Fiske	2
3.3	Skogsbruk	3
4	Verksamhet	3
4.1	Miljöpolitisk påverkan	3
4.2	Informationsspridning	3
4.3	Miljöfostran	4
4.4	Medlemsservice	5
5	Organisationen	5
5.1	Medlemsantal	5
5.2	Organisationsutveckling	5
5.3	Intern information	6
5.4	Kansli, personal	6
6	Samarbete	6
7	Ekonomi	7
7.1	Allmänt	7
7.2	Medelsanskaffning	7
7.3	Utgifter	7

1 Treårsplanens syfte

Verksamhets- och ekonomiplanen, som godkänns av förbundskongressen för tre års perioder, utgör en övergripande ram för förbundets verksamhet. Verksamhets- och ekonomiplanen är ett i första hand internt styrdokument, vars allmänna riktlinjer konkretiseras i årsvisa verksamhetsplaner och budgetar.

2 Allmän presentation av Natur och Miljö

Natur och Miljö har under sin drygt fyrtioåriga historia utvecklats som en del av den globala miljörörelsen och finlandssvenska tredje sektorn. Förbundet har en tydlig verksamhetsidé, som beskrivs i stadgar, organisationsplan och andra interna styrdokument.

Natur och Miljö är svenskspråkig miljöorganisation och en serviceorganisation för sina medlemmar. Förbundets ändamål är enligt stadgarna (§ 2) att främja natur-, miljö- och fornminnesvården samt byggnadskulturens utveckling i landet. Natur och Miljö är en demokratiskt styrd och partipolitiskt obunden förening, som för medlemmarnas talan i den offentliga miljödebatten.

3 Temaområden

Det övergripande temat för perioden 2012-2014 är hållbara primärnäringar.

Verksamheten profileras genom tre temaområden: jordbruk, skogsbruk och fiske. I likhet med perioden 2009-2011 kommer förbundet att arbeta parallellt med dessa olika tre teman. Verksamheten struktureras genom projekt och kampanjer kring vissa delteman (se nedan).

Trots en klar fokusering på ovan nämnda temaområden upprätthåller förbundet i likhet med tidigare en beredskap att ta ställning till andra aktuella frågor. Eftersom Natur och Miljö är landets enda svenskspråkiga miljöorganisation förväntas förbundet delta aktivt i den allmänna miljödebatten på svenska.

3.1 Jordbruk

En central målsättning för Natur och Miljö är att utsläppen av näringsämnen från jordbruket till vattendragen skall minska. Jordbrukstemat kan således ses om en fortsättning på Natur och Miljös mångåriga kampanj för att minska övergödningen av Östersjön och sötvattendrag. Ett annat central problem är förlusten av biologisk mångfald som är knuten till jordbrukslandskapet, vilket lyfts fram bl.a. i den senaste rödlistan. Odlingen av genetiskt modifierade grödor ökar, vilket kan medföra nya miljörisiker. Jordbruket är även en viktig sektor ur energisynvinkel: Å ena sidan konsumerar det finländska jordbruket och livsmedelskedjan betydande mängder fossila bränslen, men å andra sidan finns det en stor potential för produktion av råvaror för energiprodukter.

Det finns skäl att lyfta fram även andra positiva möjligheter med jordbruket: Jordbruket är en nyckelaktör för förverkligandet av visionen om ett slutet kretslopp för näringsämnena.

Efterfrågan på ekologiska och närproducerade livsmedel ökar stadigt. Inom ramen för detta tema kan Natur och Miljö samarbeta med andra organisationer för att ytterligare stärka efterfrågan på etiskt producerade livsmedel. Det finns ett behov av att informera på svenska om och kritiskt granska kriterierna för ekologisk växtodling och djurhållning.

Under åren 2012-2014 kommer jordbrukets stödsystem att fastställas på EU-nivån och därefter den nationella implementeringen av bl.a. miljöstödet att godkännas. Det är således en lämplig tidpunkt för Natur och Miljö att i nära samarbete med miljöorganisationer i Finland och EU bygga upp en kompetens kring detta tema.

3.2 Fiske

Den ekonomiska betydelsen av kustfisket har länge minskat, men fortfarande är det en viktig näring i den finländska skärgården. Fritidsfiske är en populär hobby. Fisk är hälsosam och i många fall miljömässigt bra föda. Ett problem inom fiskesektorn är att fisket delvis riktas till hotade arter och stammar, exempelvis vild lax och öring. Inom fiskesektorn förekommer också problem med bifångst av bland annat fåglar, sälar och tumlare.

Natur och Miljö har under många år pekat på de grunda havsvikarnas betydelse för fiskstammarnas reproduktion. En större satsning på fisketemat kan ge mera tyngd åt förbundets krav på striktare reglering av muddringar. Reduktionsfiske testas redan i pilotomfattning som en metod att minska näringshalterna i havet, men de sammantagna miljöeffekterna är fortfarande inte tillräckligt nog utredda.

Inom ramen för fisketemat kommer Natur och Miljö även uppdatera sin policy gällande fiskodling. Fiskenäringen i Finland upplever en stark konflikt med sälar och skarvar. Natur och Miljös målsättning är att dels sprida på forskning baserad kunskap om djurens inverkan på fiskstammar och fångster samt att föra fram olika sätta att förebygga problem för fiskenäringen.

3.3 Skogsbruk

Skogsnaturens biologiska mångfald har under de två senaste treårsperioderna varit ett tyngdpunktsområde i förbundets verksamhet och stora behov av att ändra fokus finns inte. Ett centralt mål är fortfarande att öka andelen skyddade skogar i Svenskfinland. Det centrala verktyget är Metsoprogrammet, som pågår hela perioden.

Natur och Miljö verkar också för större naturhänsyn i ekonomiskogsbruk. Intresset för helt nya skogsvårdsmetoder, där man kan undvika kalavverkningar är stort och under de närmaste åren finns behov av att ge större utrymme för detta i skogslagstiftningen. Natur och Miljö stöder ibruktagandet och utvecklingen av FSC-certifieringen i Finland.

Skogsbiomassa är en viktig förnybar energikälla för Finland. Lokalt kan skogsbiomassa utnyttjas för produktion av el och värme, men förädling av flytande fordonsbränslen från skogsbiomassa i industriell skala kan inom en nära framtid bli en viktig exportprodukt. Uttaget av energived, i synnerhet stubbrytning, medför dock risker för skogsnaturen.

4 Verksamhet

För att uppnå ovan nämnda och andra miljöpolitiska målsättningar bedriver Natur och Miljö en mångsidig verksamhet, som omfattar bl.a. olika slags miljöpolitisk påverkan och informationsspridning samt miljöfostran.

4.1 Miljöpolitisk påverkan

Natur och Miljö är en ansedd remissinstans och medverkar i arbetsgrupper på nationell och regional nivå. Förbundet framför ställningstaganden i offentligheten samt genom direkt kontakt till beslutsfattare. Förbundet driver kampanjer i syfte att uppnå tydligt definierade miljöpolitiska mål. Förbundet utnyttjar möjligheter att lämna in besvär och klagomål i syfte att uppnå eller upprätthålla en ambitiös tolkning av gällande miljölagstiftning.

Natur och Miljö har av tradition bevakat miljöpolitiken ur ett brett perspektiv. En naturlig orsak är att Natur och Miljö är den enda helt svenskspråkiga miljöorganisationen. För att förtydliga och förenhetliga förbundets linje i centrala frågor kommer Natur och Miljö under perioden 2012-2014 att lägga mera resurser på att sammanställa policydokument, som under flera år kan fungera som grund för ställningstaganden.

Ett viktigt mål för förbundet är att stärka samarbetet med lokalföreningar. Det gäller även miljöpolitisk påverkan, där lokalföreningarnas primära roll är att bevaka lokala frågor, medan förbundet arbetar främst på riksnivå. En tydligare arbetsfördelning skall utformas för frågor av regional karaktär.

4.2 Informationsspridning

En av Natur och Miljös centrala uppgifter är att sprida miljöinformation på svenska i Finland. Förbundets roll är att komplettera miljöinformation från myndigheter och popularisera relevanta nya forskningsresultat.

Informationsspridning sker genom tryckta alster (t.ex. tidskriften Finlands Natur), internet (www.naturochmiljo.fi) samt genom personlig, muntlig kontakt. Informationsspridningen är inte begränsad till de ovan presenterade temahelheterna, som kampanj- och projektverksamheten fokuserar på.

Under perioden 2012-2014 fortsätter förbundet att ge ut information i tryckt form, men elektroniska verktyg får fortsättningsvis en allt större roll. Basen utgörs av förbundets webbplats, men förbundet försöker även öka närvaron i sociala media för att knyta kontakt till publiken och marknadsföra webbplatsen.

Finlands Naturs redaktionsråd, som tillsattes på hösten 2010, har i uppdrag att före utgången av år 2011 bereda en långsiktig strategi för utvecklande av tidskriften Finlands Natur. Denna strategi skall genomföras under treårsperioden.

4.3 Miljöfostran

Natur och Miljö har genom målmedvetna satsningar och tack vare utökad projektfinansiering byggt upp en mångsidig miljöfostranverksamhet riktad till barn och unga. Till förbundets framgångsrika koncept hör bland annat naturskolor och barnläger.

Natur och Miljös målsättning inom miljöfostran är att barn och unga har kunskap, färdigheter och attityder för handlingsvilja att aktivt främja en hållbar samhällsutveckling. Målsättningen är också att barn och unga känner respekt för att bevara naturen och dess egenvärde.

Under kommande treårsperiod har förbundet som målsättning att bli en ännu kändare och starkare aktör inom miljöfostran på svenska i Finland. Verksamheten riktar sig främst till befintliga grupper. Om verksamheten ökar krävs en intern organisationsutveckling.

Förbundets miljöfostransektor utgör en tydlig helhet inom förbundet, såväl verksamhets- som imagemässigt. Miljöfostransektorns särskilda behov skall beaktas bl.a. vid utvecklingen av Natur och Miljös webbplats.

Verksamhetsförutsättningarna för Naturskolan Uttern och Kvarkens naturskola stärks genom närmare samarbete med kommunerna gällande såväl läroplansarbete som utformning av tjänster. Förbundet utreder aktivt möjligheten att öka den kommunala finansieringen och det kommunala intresset för naturskolundervisningen i Finland, med målsättningen att kommunerna efter treårsperioden är huvudfinansiärer för förbundets naturskolverksamhet. Under treårsperioden är målsättningen att öka besökarantalet så mycket att naturskolorna kan bli tvåläraenheter. Det finns fortfarande områden i Svenskfinland som saknar svenskspråkig naturskolverksamhet. Förbundet initierar och utreder möjligheter att grunda nya naturskolor i nära samarbete med kommuner.

Förbundet utreder vidare möjligheterna att utveckla en konsultmässig verksamhet för att stöda miljöundervisning i grundskolan och gymnasier. Denna verksamhet riktar sig till skolornas elever och personal samt föräldrar. Ett annat aktuellt utvecklingsområde är nya program för miljöfostran inom ramen för eftis- och klubbverksamhet. Natur och Miljö fortsätter samarbeta med Sällskapet för miljöfostran gällande miljöprogrammet Grön Flagga på svenska.

Lägerverksamheten för barn och unga är väletablerad, men det finns ett behov av att förnya programkoncepten under treårsperioden för att upprätthålla intresset och hitta nya målgrupper. Förbundet fortsätter att ta fram inspirerande material och nya verksamhetsidéer för barnfamiljer.

Natur och Miljö erbjuder miljö- och naturintresserade ungdomar en social gemenskap samt möjligheter och färdigheter att påverka. En central målsättning under treårsperioden är att göra övergången från barnverksamheten till

ungdomsverksamheten smidigare, bland annat genom att utveckla ungdomslägerkoncept. En annan viktig målsättning är att ge bättre möjligheter för ungdomar att delta i förbundets kampanjer och projekt.

Ungdomsverksamheten är organiserad som ett nätverk, där ungdomarna planerar och genomför verksamheten i samarbete med anställda. Större evenemang, som exempelvis Miljöaktionsdagarna, arrangeras av projektanställd personal.

4.4 Medlemsservice

Förbundet sköter medlemsregister och fakturering för sina lokalföreningar. Förbundet genomför den uppdaterade lokalföreningsstrategin, vars centrala målsättning är att öka kommunikationen och samarbetet mellan förbundet och lokalföreningarna. Utgående från lokalföreningarnas önskemål utvecklar förbundet sin kursverksamhet i syfte att stärka verksamhetsförutsättningarna på det lokala planet.

En förnyelse av medlemsregistrets programvara blir aktuell under treårsperioden. Ny typ av programvara kan göra det betydligt lättare än hittills för lokalföreningarna att själva använda medlemsregistret över internet.

5 Organisationen

5.1 Medlemsantal

Medlemskåren är Natur och Miljös viktigaste resurs. Medlemmarnas stöd och aktiva deltagande i verksamheten ger tyngd åt förbundets ställningstaganden. Grunden för medlemsvärvning är en attraktiv image som bygger på kvalitativ verksamhet och framgångsrika kampanjer, men konkreta värvningsåtgärder måste göras för att förverkliga medlemspotentialen.

Målsättningen är att förbundets medlemsantal under treårsperioden skall stiga med 100 medlemmar per år vilket innebär att medlemsantalet vid utgången av år 2014 är minst 4000. Varje medlem är lika värdefull, oberoende av vilken medlemsavgift han eller hon tillför förbundet eller om medlemskapet i förbundet är direkt eller kommer via medlemskap i lokalförening. Natur och Miljö har en trogen medlemskår, men medelåldern är hög och det finns således ett klart behov av att rekrytera nya, unga medlemmar.

5.2 Organisationsutveckling

Natur och Miljös verksamhet är till sin karaktär kunskapsintensiv. Framgångsrik kampanjverksamhet kräver gedigen sakkunskap inom ofta rätt så snäva kunskapsområden. Natur och Miljö är beroende av ett brett nätverk av utomstående sakkunniga, som är beredda att ställa sin expertis till förbundets förfogande. De tematiska utskottens verksamhet skall utvecklas till levande forum för debatt om specifika miljöfrågor och som bollplank för beredning av förbundets policyarbete.

Under 2000-talet har förbundets verksamhet i hög grad genomförts av anställd personal. Under treårsperioden satsar förbundet på att skapa bättre möjligheter för frivilliga insatser. Verksamheten skall planeras och genomföras så, att volontärer i högre grad än tidigare kan bidra med meningsfulla arbetsuppgifter i t.ex. kampanjer och projekt.

Förbundet fortsätter att utveckla samarbetet med lokalföreningarna och att stärka föreningsdemokratin. Till målsättningarna hör att locka flera deltagare till de årliga föreningsmötena samt att i högre grad höra medlemskåren i beslutsfattandet.

Under treårsperioden genomförs en ny medlemsundersökning i syfte att utreda hur medlemmarnas syn på förbundet har ändrats sedan den senaste undersökningen år 2005.

5.3 Intern information

Förbundets grafiska profil har nyligen uppdaterats och år 2010 inrättades en fast tjänst för en informatör. Dessa betydande satsningar har främst fokuserat på att stärka förbundets image och kapacitet för extern information. Nästa stora utmaning under treårsperioden är att utveckla den interna kommunikationen.

Målsättningen är att förbättra informationsflödet inom förbundet på olika plan: öka medlemskårens kännedom om förbundets verksamhet, göra det lättare för medlemmarna att komma med initiativ till förbundets verksamhet, förbättra kommunikationen mellan förbundet och lokalföreningarna samt mellan lokalföreningarna. Under perioden tas nya system för informationsutbyte mellan nyckelgrupper som personal, styrelse och utskott i bruk.

5.4 Kansli, personal

Natur och Miljö har en professionell och motiverad personal som trivs med sitt arbete och omfattar förbundets värdegrund. Arbetsbördan är lämplig för de anställda och organisationen av arbetet är välfungerande. I enlighet med arbetsgivarpolicyn eftersträvar förbundet fasta eller långa arbetsförhållanden på heltid, men för främst projektmässig verksamhet är deltidsanställningar och korta arbetskontrakt en ändamålsenlig lösning.

Rekryteringen av nya arbetstagare görs noggrant och i regel genom öppen annonsering. Under treårsperioden förbättrar förbundet sin kapacitet att erbjuda arbetstillfällen till unga vuxna i form av civiltjänstgöring, praktik, eller sommarjobb.

För de fast anställdas del är utsikterna för treårsplanens stabila. Helt nya anställningar görs såvida förbundets ekonomi ger utrymme. Styrelsen fortsätter att sköta personalpolitiken i enlighet med den fastställda arbetsgivarpolicyn.

Natur och Miljö hyr kontorsutrymmen på adressen Annegatan 26. Förutom de egentliga utrymmena med 9 arbetspunkter, hyr förbundet sedan sommaren 2010 ytterligare ett rum med två arbetspunkter i samma fastighet. Utrymmena är inte i optimala för förbundet och målsättningen är att under treårsperioden förbättra den fysiska arbetsmiljön. Naturskolorna har egna utrymmen i Sjundeaå respektive Vasa.

6 Samarbete

Natur och Miljö är medlem i betydande internationella nätverk som IUCN, EEB och CCB. Därtill har Natur och Miljö aktivt samarbetat med miljöorganisationer i de andra nordiska länderna.

Natur och Miljö arbetar för ett stärkt samarbete mellan miljöorganisationerna i Finland. Ett särskilt tyngdpunktsområde för perioden 2012-2014 är att fördjupa samarbetet med det finska riksförbundet Finlands naturskyddsförbund, som historiskt sett och med tanke på de många gemensamma lokalföreningarna kan ses som Natur och Miljös syskonorganisation. Goda kontakter till det finska ungdomsförbundet Luonto-Liitto är en viktig förutsättning för utvecklingen av Natur och Miljös ungdomsverksamhet.

7 Ekonomi

7.1 Allmänt

De ekonomiska utsikterna för förbundets ekonomi under tidsperioden 2012–2014 är stabila. Nya verksamhetsformer och projekt förväntas öka såväl intäkter som utgifter. Målsättningen är att öka det egna kapitalets storlek, men det kan ske i betydande omfattning endast genom större donationer.

7.2 Medelsanskaffning

Målsättningen är att under perioden öka medelsanskaffningen från privatpersoner, genom både höjda medlemsavgiftsintäkter och donationer. Medlemstalet förväntas öka genom aktiv värvning och avgifterna höjs. Förbundet satsar på att marknadsföra möjligheter att ge månatliga bidrag och större engångsdonationer.

Målsättningen är att öka även verksamhetsintäkter. Den mest betydelsefulla ökningen förväntas ske för Finlands Naturs försäljningsintäkter.

Förbundet strävar till att utveckla sitt goda samarbete med såväl gamla som nya bidragsgivare. Möjligheten att driva större kampanjer och projekt är fortsättningsvis bunden till hur angelägna dessa uppfattas av bidragsgivare.

Förbundet fortsätter att vid behov utveckla verksamhetskoncept, som finansieras av den offentliga sektorn. Det kan vara frågan om exempelvis publikationer, rådgivning eller miljöfostran.

7.3 Utgifter

Förbundet fortsätter sin försiktiga linje, enligt vilken utgifterna tillåts öka enbart i takt med ökade intäkter.

För att öka medelsanskaffning från privatpersoner krävs större satsning på marknadsföring. Därtill finns behov av att investera i bättre arbetsutrymmen och arbetsredskap, bland annat medlemsregistret.

Förbundets verksamhet är fortsättningsvis mycket arbetsintensiv. Personalkostnaderna kommer att hållas på minst nuvarande nivå. Förbundets målsättning är att moderat höja lönenivåerna.